

ชะป๊ะเรือเอก

คุณสันต์ เทพมณี เจ้าของสมญา “ส.ส.ประตู่วัด” แห่งจังหวัดลำพูน

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดลำพูน เริ่มตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ ส.ส.คนแรก คือ เจ้าบุญมี ตุงคนาคร เป็นส.ส.ลำพูนรวม ๕ สมัย คือ ปี พ.ศ.๒๔๗๕, พ.ศ.๒๔๘๐, พ.ศ.๒๔๘๔, พ.ศ.๒๕๐๐ และ พ.ศ.๒๕๑๒

ส.ส.เชื้อสายเจ้าลำพูนอีกคนหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ลำพูน คือ เจ้าวรทัศน์ ณ ลำพูน ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ในปี พ.ศ.๒๔๘๑ และในปี พ.ศ.๒๕๐๐ เจ้าวรทัศน์ ณ ลำพูน ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ร่วมกับเจ้าบุญมี ตุงคนาคร

การเลือกตั้งในปี พ.ศ.๒๕๑๒ มีส.ส.หน้าใหม่ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ลำพูน คือ นายสันต์ เทพมณี ได้รับเลือกร่วมกับเจ้าบุญมี ตุงคนาคร ต่อมาในการเลือกตั้งในปี พ.ศ.๒๕๑๘ นายสันต์ เทพมณี ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ลำพูน ร่วมกับนายสมาน ขมพูเทพ

การเลือกตั้งในปี พ.ศ.๒๕๑๙ นายสันต์ เทพมณี ได้รับเลือกร่วมกับนายสมาน ขมพูเทพ เช่นเดิม

ปัจจุบันนายสันต์ เทพมณี อายุ ๙๒ ปียังคงพักอาศัยอยู่ที่บ้านด้านหลังวัดพระธาตุหริภุญไชย ถือเป็นบุคคลคนหนึ่งที่มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองลำพูน

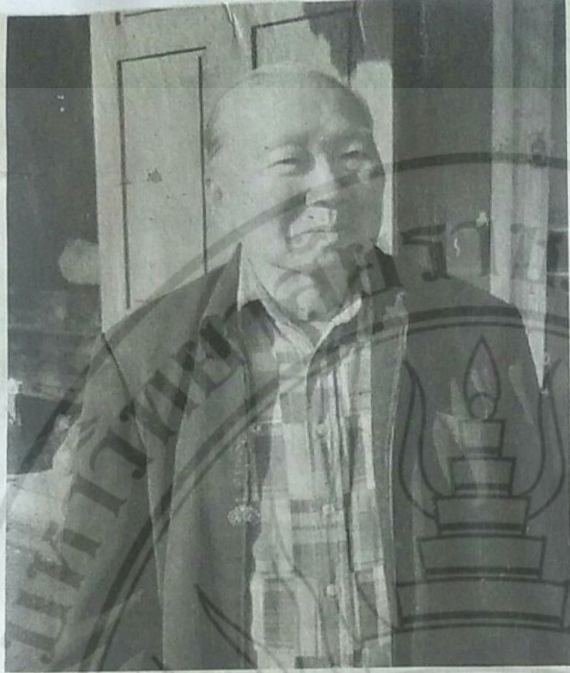
คุณสันต์ เทพมณี พักอาศัยอยู่ที่อาคารอินทพานิชและกล่าวถึงอาคารหลังนี้ว่าเป็นอาคารตึกที่เก่าหลังหนึ่งในเมืองลำพูน

“อาคารอินทพานิชนี้ ถือว่าโบราณที่สุด เป็นตึกที่สร้างหลังแรกของเมืองลำพูน สร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๖ อายุตึก๔๖ ปี สร้างในเนื้อที่ ๒ ไร่เศษ เป็นของภรรยาของผมชื่อ คุณมาลี เทพมณี ซึ่งสกุลเดิมในตนนทน์ เดิมพื้นที่นี้เป็นที่ของเจ้าหลวงลำพูน คือ เจ้าจักรคำขจรศักดิ์ ขายต่อให้คุณปู่ของภรรยาผม คือ ขุนสรสารอน ทำหน้าที่ดูแลด้านการคลังของเจ้าหลวง” (จากเอกสารทำเนียบข้าราชการกระทรวงมหาดไทยแลหัวเมืองปี พ.ศ.๒๔๖๘ มีรายชื่อขุนสรสารอน(อินตรา ในตานนทน์) ดำรงตำแหน่งเสมียนตราจังหวัดลำพูน ขณะนั้นเจ้าจักรคำขจรศักดิ์เป็นเจ้าผู้ครองนครลำพูนฝ่ายปกครองตำแหน่งรองจากเจ้าผู้ครองนครลำพูน คือ ตำแหน่งปลัดมณฑลประจำจังหวัดลำพูน คือ พระยาวิจิตรภักดี(เลื่อน สุวรรณบาตร์) นอกจากนี้มีตำแหน่งรองลงมาคือผู้ช่วยราชการจังหวัด คือ พระระวังเวียงพิงค์(พื่อน สีวลี) ตำแหน่งอัยการจังหวัด คือ หลวงประจันตติ(สันต์ อินทประภาศร์))

คุณสันต์ เทพมณี ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับขุนสรสารอนว่า

“ขุนสรสารอนได้รับนามสกุลพระราชทานจากรัชกาลที่ ๖ ว่า ในตานนทน์ และเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองลำพูนคนแรกเมื่อเริ่มมีการตั้งเทศบาล เมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๖

“บ้านเดิมผมอยู่ด้านหน้าสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน เป็นอาคารเก่าหลังหนึ่งของเมืองลำพูน สร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๑ อายุ ๘๑ ปีแล้ว”

คุณสันดี เทพมณี อดีต ส.ส. จังหวัด ลำพูน

คุณสันดี เทพมณี เกิดในตระกูลคหบดีของเมืองลำพูนและรุ่นพ่อเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองลำพูนมาก่อน พ่อแม่ คือพ่อสุข เทพมณีและแม่คำนวน เทพมณี

พ่อสุข เทพมณี เป็นบุตรของพ่ออู้อยู่สุน เทพมณีและแม่อู้อยู่ขาว เทพมณี โดยพ่ออู้อยู่สุน เทพมณี เป็นคนพื้นเมืองลำพูนแต่เดิม ส่วนแม่อู้อยู่ขาว เป็นคนบ้านสันป่ายางหลวง ประกอบอาชีพค้าขายสินค้าเกษตร บุตรธิดารวม ๕ คน คือ

๑.แม่บัวไหล ศรีสัตบุศย์ แต่งงานกับนายบุญมี ศรีสัตบุศย์

๒.แม่จันทร์เป็ง เตชะอินทร์ แต่งงานกับนายหล้า เตชะอินทร์

๓.แม่คำปิ่น อินทร์บุรี แต่งงานกับนายเป็ง อินทร์บุรี

๔.นายผดุง เทพมณี แต่งงานกับนางพิมพ์า เทพมณี

๕.นายสุข เทพมณีแต่งงานกับนางคำนวน เทพมณี

๕.นายแพทย์คำหมื่น เทพมณี อดีตรองอธิบดีกรมการแพทย์ แต่งงานกับนางกัญญาสกุลเดิม เทียนสว่าง เคยเป็นนางสาวไทยคนแรกของประเทศไทย

พ่อสุข ให้พมณี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนจักรคำคณาทร หลังจากนั้นยึดอาชีพค้าขายสินค้าพื้นเมืองและเสื้อผ้า โดยเปิดร้านค้าอยู่ที่ประตูช้างสีด้านนอกบริเวณคูเมืองต่อมาเมื่อมีฐานะมั่นคงแล้วได้ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นเพื่อมุ่งพัฒนาเมืองลำพูน

คุณสันดี เทพมณี กล่าวย้อนความทรงจำถึงรุ่นพ่อแม่ว่า

“สมัยนั้นบริเวณคูเมืองมีพื้นที่สร้างบ้านเรือนได้โดยเจ้าหลวงลำพูนเป็นคนอนุญาต ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๐๑ สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีมีการออกกฎหมายห้ามสร้างบ้านและต้องคืนที่ดินให้รัฐบาล พ่อผมจึงได้ย้ายไปสร้างบ้านในที่ดินที่ซื้อไว้เดิมที่ถนนเจริญราษฎร์ เมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๔ อยู่ถัดจากจุดเดิมถัดไปทางด้านเหนือ สร้างเป็นตึกสองชั้น รวม ๓ ห้องใช้ชื่อว่าร้านหริภุญไชยพานิช พ่อเล่าว่าขณะนั้นค่าที่ดินเพียง ๑,๒๐๐ บาท ค่าแรงคนก่อสร้างวันละ ๑๐ สตางค์ ใช้เงินค่าก่อสร้างทั้งสิ้น ๑๑,๐๐๐ บาท ขณะนั้นผมอายุ ๗ ขวบ

“พ่อผมมีฐานะดีคนหนึ่งขงเมืองลำพูน เคยเล่นการเมืองท้องถิ่นดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองลำพูน ๒ สมัย ภายหลังน้องชายผม คือ ร.ต.พิเชษฐ์ เทพมณี เป็นนายกเทศมนตรี ๑ สมัย และผมเป็นนายกเทศมนตรีฯ ๒ สมัย

“นอกจากมีค้าขายด้านการเกษตรแล้ว ต่อมาพ่อผมลงทุนทำโรงน้ำแข็งอีกด้วย ใช้ชื่อว่าโรงน้ำแข็งหริภุญชัย”

พ่อสุข เทพมณี แต่งงานกับแม่คำฉนวน เทพมณี คนบ้านเวียงยองอยู่ตรงกันข้ามวัดพระธาตุหริภุญชัย คนละฝั่งแม่น้ำกวัง มีบุตรธิดารวม ๔ คน คือ

๑.นายสันต์ เทพมณี

๒.ร.ต.พิเชษฐ์ เทพมณี

๓.นางแสงทอง การุณพิณวาท

๔.นายผาสุก เทพมณี

คุณสันต์ เทพมณี เป็นบุตรชายคนโต เกิดปี พ.ศ.๒๔๗๑ เริ่มเข้าเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ไปต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่โรงเรียนจักรคำคณาทร หลังจากจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ แล้ว บิดาซึ่งเล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาได้ส่งคุณสันต์ ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำกินนอน

“พ่อผมเห็นประโยชน์ของการศึกษามากแม้ขณะนั้นค่าใช้จ่ายจะสูงและในเมืองลำพูนมีไม่กี่ครอบครัวที่สามารถส่งลูกเข้าเรียนได้ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยสอนให้คนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ทุกคนเล่นกีฬาเป็นทุกชนิด เช่น รักบี้ เทนนิส ฟุตบอล แบดมินตัน สควอช ว่ายน้ำ และเบสบอล “พ่อผมคงเห็นตัวอย่างของเจ้าจักรคำจรัสศักดิ์ ส่งลูกคือเจ้าพงษ์ธาดาไปเรียนที่ประเทศอังกฤษ จบเนติบัณฑิต เจ้าพงษ์ธาดาไปอยู่ประเทศอังกฤษ ๑๔ ปี กลับมารับราชการเป็นอัยการ ต่อมากลับมาอยู่ที่เมืองลำพูน คุณเคยกับผมมาก ได้เล่นเทนนิสด้วยกัน พักอาศัยอยู่ที่คุ้มหลังเล็กในบริเวณคุ้มหลวงของเจ้าจักรคำ คุ้มเล็กสร้างด้วยไม้ชั้นเดียว ต่อมามีการรื้อและสร้างใหม่ คุ้มเล็กอยู่ด้านซ้ายมือ ส่วนคุ้มหลวงอยู่ขวามือ สมัยเด็กผมทันได้เห็นคุ้มเล็กที่เป็นคุ้มเก่า

“เจ้าพงษ์ธาดา เคยคุยกับผมว่าเนื่องจากเป็นบุตรชายคนโตของเจ้าหลวงจักรคำฯ ซึ่งเจ้าหลวงจักรคำฯมีภรรยาหลายคนและบุตรธิดาหลายคน กรรมสิทธิ์ในมรดกเจ้าหลวงเซ็นมอบให้เจ้าพงษ์ธาดาคนเดียว เจ้าพงษ์ธาดาคุยกับผมว่าจะทำอะไรดีเพราะท่านเป็นนักประชาธิปไตยเรียนจบจากประเทศอังกฤษ ผมให้ความเห็นว่าเรื่องพี่น้องต้องมาก่อน ส่วนทรัพย์สินเป็นเรื่องรองลงมา” ตอนนั้นผมอายุ ๕๐ ปีเศษ และเป็น ส.ส.ลำพูน ท่านก็เห็นด้วย ต่อมาจึงได้ยกเลิกเอกสารพินัยกรรมและแบ่งทรัพย์สินให้น้องๆ ทุกคน ขณะนั้นเจ้าพงษ์ธาดา อายุเกือบ ๖๐ ปีแล้ว ท่านเสียชีวิตขณะอายุ ๘๙ ปี

“เจ้าที่มีบทบาทอีกคนหนึ่งของเมืองลำพูนคือ เจ้าพัฒนา ณ ลำพูน ไปเรียนจบจากประเทศฟิลิปปินส์ กลับมารับราชการกรมป่าไม้ แต่งงานกับเจ้าพงษ์แก้ว รุ่งสุกมี ๔ คน”

หลังจากจบจากโรงเรียนวชิราวุธแล้ว คุณสันต์ เทพมณี เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมจุฬาฯ ไม่นานนักได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ และโรงเรียนเตรียมจุฬาฯย้ายจากกรุงเทพฯ มาเปิดทำการสอนที่เมืองเชียงใหม่โดยใช้สถานที่ คือ โรงเรียนปริมังคลาวิทยาลัย เรียกว่า โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคพายัพ(ต.อ.พ) คุณสันต์เล่าว่าเพื่อนที่เรียนรุ่นเดียวกัน คือ คุณปรีดา พัฒนถาบุตร ซึ่งต่อมาไปเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คุณณรงค์ ศักดาทร เรียนคณะบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งนายแพทย์อุทัย สุประดิษฐ์

จบโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคพายัพแล้ว คุณสันต์ เทพมณี สอบเข้าเรียนคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนเพียง ๑ ปีก็เปลี่ยนไปเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองจบด้านกฎหมาย.

พ.ต.อ.อนุ เนินหาด รอง ผบก.ภ.จว.ลำพูน